

Hobby- och tävlingshästars utevistelse

En enkätstudie om hästägares förhållningssätt till
utevistelse

Alicia Bergholm och Elvira Rosenlund

Examensarbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Djursjukskötarprogrammet
Uppsala 2026

Hobby- och tävlingshästars utevistelse. En enkätstudie om hästägares förhållningssätt till utevistelse.

Outdoor management of leisure- and competition horses. A survey of horse owners' approach to keeping their horse outdoors.

Alicia Bergholm och Elvira Rosenlund

Handledare:	Rebecka Westin, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Examinator:	Sofia Wilhelmsson, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Omfattning:	15 hp
Nivå och fördjupning:	Grundnivå, G2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i djuromvårdnad
Kurskod:	EX0994
Program/utbildning:	Djursjukskötprogrammet
Kursansvarig inst.:	Institutionen för kliniska vetenskaper
Utgivningsort:	Uppsala
Utgivningsår:	2026
Nyckelord:	hästhållning, hage, skaderisk, hästägare, grupphållning, attityder

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Djuromvårdnad

Sammanfattning

Utevistelse kan bidra till att tillgodose hästars naturliga behov genom sällskap med artfränder, tillgång till grovfoder och fri rörelse. Bland hästägare finns olika uppfattningar om hur utevistelsen ska se ut, och påståenden som att utevistelse ökar skaderisken är vanligt förekommande. I forskning har det framkommit att hästens ekonomiska värde kan spela stor roll i hur mycket utevistelse de erbjuds. Om hästen har ett högre ekonomiskt värde kan djurägare anse det mer motiverat att inskränka på dess utevistelse där faktorer såsom hagt看, sällskap i hage och storlek på hage kan bli bortprioriterat. Djurhälsopersonal behöver ha god förståelse för hur hästägare resonerar kring utevistelsen för att kunna anpassa rådgivningen så att hästens behov uppfylls på bästa sätt. Syftet med detta kandidatarbete var därför att undersöka hur svenska hästägare förhåller sig till utevistelse och om det finns skillnader i hur privatägda hobby- och tävlingshästars utevistelse ser ut.

Studien genomfördes med en enkät som spreds via mail och sociala medier. I enkäten deltog 183 hobbyhästägare och 78 tävlingshästägare som fick svara på frågor om hur lång tids utevistelse hästen hade, hagens utformning och storlek, eventuellt sällskap i hage samt utfodring i hage. Respondenterna fick också frågor om vilka faktorer de la mest vikt vid i val av utevistelse samt om det fanns något med utevistelsen de önskade förändra.

Resultatet visade på vissa skillnader mellan tävlings- och hobbyhästars utevistelse, där tid i hage och oro för skaderisk i samband med utevistelse var de aspekter som skiljde sig mest. Det framkom dock att hobby- och tävlingshästar i Sverige generellt hålls relativt lika och att ägarnas uppfattning om de viktigaste faktorerna i stort är likvärdiga.

Studiens resultat bör dock tolkas med försiktighet, då urvalet var begränsat och vissa brister i enkätens utformning noterades i efterhand.

Nyckelord: hästhållning, hage, skaderisk, hästägare, gruppållning, attityder

Abstract

Adjustments to the outdoor management of the horse can help contribute to meeting its basic needs, such as the company of conspecifics, access to roughage and free movement. Horse owners have different understandings of how to handle outdoor management, and statements about increased risk of injury due to being outdoors are common. Studies have shown that the economic value of the horse can influence the amount of outdoor management they get. Horses with higher economic value tend to spend less time outdoors, have smaller paddocks and spend less time in paddocks with other horses. Veterinary health care workers need good understanding of horse owner's attitudes towards outdoor management to be able to motivate them to implement changes that improve the horses welfare. The purpose of this bachelor's thesis was to investigate how Swedish horse owners' approach to outdoor management varied and to observe any differences between private owned leisure horses and competition horses.

The study was conducted through a survey that was spread via email and social media forums. The survey was answered by 183 leisure horse owners and 78 competition horse owners. Questions included how long owners kept their horse outdoors during daytime, what type of pasture or paddock they had, if the horse was kept alone or in groups and if they fed their horse outdoors. Furthermore, they were asked about their opinions regarding outdoor management, and if there was anything they wished to change.

Some differences were observed between leisure and competition horses' outdoor management. Time outdoors and fear of higher risk of injury were the main topics of contention. The study points to leisure and competition horses generally being kept in similar conditions with no big differences in owners' approach to outdoor management.

Notably, the result of this study should be interpreted with caution, due to the study group's relatively small size and minor inadequacies in the survey design.

Keywords: horse keeping, paddock, pasture, risk of injury, horse owner, group housing, attitudes

Innehållsförteckning

Tabellförteckning	8
Figurförteckning.....	9
Förkortningar.....	10
1. Inledning	11
1.1 Syfte	12
1.1.1 Frågeställningar	12
2. Bakgrund	13
2.1 Hästens utevistelse	13
2.1.1 Grupphållning i hage.....	14
2.1.2 Utfodring i hage	14
2.2 Skaderisker och sjukdomar kopplat till utevistelse	14
2.2.1 Skaderisker kopplat till grupphållning	14
2.2.2 Skaderisker kopplat till utfodring i hage	15
2.2.3 Risker kopplat till utebliven eller otillräcklig utevistelse	16
2.3 Normer och traditioner inom hästsporten	16
3. Material och metod	18
3.1 Litteratursökning.....	18
3.2 Enkätundersökning	18
3.2.1 Enkätens innehåll	18
3.2.2 Bearbetning av resultat.....	19
4. Resultat	21
4.1 Information om hästen	21
4.2 Frågor om hästens utevistelse.....	22
4.2.1 Tid i hage	22
4.2.2 Typ av hage	22
4.2.3 Storlek på hage.....	24
4.2.4 Sällskap i hage	25
4.3 Utfodring i hage.....	26
4.4 Respondenternas tankar om utevistelse	27
4.4.1 Faktorer som påverkar valet av utevistelse	27
4.4.2 Faktorer respondenterna önskade ändra med utevistelsen	28
5. Diskussion	30
5.1 Resultatdiskussion	30
5.2 Metoddiskussion	33
6. Konklusion.....	36

Referenser.....	37
7. Tack.....	39
Bilaga 1.....	40
Bilaga 2.....	41

Tabellförteckning

Tabell 1. Faktorer som påverkar hästägares val av utevistelse för sin häst. Respondenterna fick ange tre svarsalternativ varför andelarna summerar till mer än 100% inom respektive grupp. Faktorer med signifikanta skillnader markeras med fetstil.....	27
Tabell 2. Hästägares önskade förändringar i utevistelse för sin häst. Respondenterna kunde välja upp till tre alternativ. Svarsalternativ med signifikanta skillnader markeras med fetstil.....	28

Figurförteckning

Figur 1. Stapeldiagram över hästägarnas (n=274) angivna huvudsakliga syfte för sin häst	21
Figur 2. Fördelningen av respondenternas svar gällande antal timmar deras häst spenderade i hage för hobby- (n=183) respektive tävlingshästägare inom hoppning, dressyr, fälttävlan, working equitation och sportkörning (n=63). Staplar med olika bokstav inom samma svarsalternativ skiljer sig signifikant ($p < 0.05$).....	22
Figur 3. Angiven hagtyp för hobby- (n=183) respektive tävlingshästägares (n=78) hästar under perioden oktober-april.....	23
Figur 4. Angiven hagtyp för hobby- (n=183) respektive tävlingshästägares (n=78) hästar under perioden maj-september Staplar med olika bokstav inom samma svarsalternativ skiljer sig signifikant ($p < 0.05$).	24
Figur 5. Angiven hagstorlek för hobby- (n=183) respektive tävlingshästägares (n=78) hästar under perioden oktober-april.....	25
Figur 6. Angiven hagstorlek för hobby- (n=183) respektive tävlingshästägares (n=78) hästar under perioden maj-september	25
Figur 7. Fördelningen av sällskap i hagen för hobby- (n=183) respektive tävlingshästägares (n=78) hästar. Vid sammanslagning av grupperna som hölls ensamma i hagen med eller utan sällskap över staketet skiljde sig dessa signifikant från övriga ($p < 0,05$).	26
Figur 8. Anledningar till att hästägare saknar möjlighet att ändra hästens utevistelse (n=103 hobbyhästägare, n=31 tävlingshästägare). Respondenterna kunde välja ett eller flera svarsalternativ.	29

Förkortningar

AOB	Active Open Barn
SLU	Sveriges Lantbruksuniversitet

1. Inledning

I Sverige finns omkring 355 500 hästar fördelat på 76 800 anläggningar (Statens Jordbruksverk 2017). Möjlighet till fri rörelse, tillgång till grovfoder, social kontakt och sällskap av sina artfränder är det som klassas som hästens basala behov (Krueger et al. 2021). I forskning har det framkommit att hästar reagerar negativt på en inskränkning av ett eller flera av dessa behov, bland annat genom att de i högre utsträckning utför någon typ av onormalt beteende såsom stereotypier (Kruger et al. 2021). Det har också visats att stereotypa beteenden minskat hos hästar som tidigare enbart vistats i box och sedan tillåtits utevistelse (Lesimple et al. 2020). Detta tyder på att en utevistelse anpassad efter hästens behov kan minska negativa beteenden kopplat till inskränkt välfärd hos häst (Lesimple et al. 2020).

I en studie av Maurício et al. (2024) framkom att normer och sociala strukturer är en bidragande faktor till hur hästar hålls idag och resonemang som ”alla andra gör så” är en vanlig förklaring till hur hästens utevistelse ser ut. I samma studie uttrycker hästägare uppfattningen om att hästar som tävlas på hög nivå inte kan erbjudas utevistelse i samma omfattning som sällskapshästar, för att bibehålla goda tävlingsresultat. Hästens ekonomiska värde och hur väl den kan uppfylla sitt syfte spelar in i hur ägare anser sig ha möjlighet att hålla hästen (Maurício et al. 2024). I Sverige ska hästar enligt föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om hästhållning (SJVFS 2019:17, SJVFS 2021:30) dagligen tillåtas utevistelse där de kan röra sig fritt i sina naturliga gångarter. Dessutom ska de ha daglig fysisk kontakt med andra hästar (SJVFS 2021:30). I en studie utförd i fyra nordiska länder, däribland Sverige, uppgav en liten andel (8 %) av deltagarna att deras häst hölls ensam under hela dagen (Hartmann et al. 2015). Dock var en majoritet (58,9%) av dessa tävlingshästar. En anledning till att hästägarna valde att hålla hästen ensam var rädsla för en ökad skaderisk (Hartmann et al. 2015).

Utifrån ovanstående syns vikten av att hästar erbjuds daglig utevistelse både för att uppfylla deras beteendebestånd, och för att följa Jordbruksverkets föreskrifter. Ur ett djuromvårdningsperspektiv är det av stor vikt att kunna ge adekvata råd kring hästarnas utevistelse baserat på befintliga vetenskapliga och lagstiftade belägg. I forskning har det framkommit att många djurägare vänder sig till veterinärer gällande frågor om sin häst (Visser et al. 2012). Därför är det för djurhälsopersonal viktigt att förstå hur hästägare resonerar och motiverar upplägget av utevistelse för sin häst, samt vilka faktorer som väger tyngst i planeringen av det. Detta för att kunna bidra med rekommendationer kring utevistelse som både tillmötesgår djurägares förutsättningar och tankar, men även

hästens behov. Av denna anledning skrivs detta kandidatarbete i djuromvårdnad på Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU).

1.1 Syfte

Syftet med detta arbete är att undersöka skillnader i utevistelse mellan svenska privatägda tävlings- och hobbyhästar samt vilka faktorer som påverkar hästägares val av utevistelse för sin häst. Arbetet ska också undersöka om hästägare har önskan och möjlighet att förändra den nuvarande situationen kopplat till hästens utevistelse.

Hypotesen för detta arbete är att tävlingshästar har mer begränsad utevistelse än hobbyhästar.

1.1.1 Frågeställningar

1. Hur påverkar hästens användningsområde vilken typ av utevistelse hästägare erbjuder? Skiljer sig tid i hage, typ av hage och flockstorlek mellan tävlings- och hobbyhästar?
2. Vilka faktorer har störst inflytande över hästägarens val av utevistelse för sin häst?
3. Är hästägaren nöjd med hur hästens utevistelse ser ut? Om inte, upplever de att det finns möjlighet att förändra den?

2. Bakgrund

2.1 Hästens utevistelse

Enligt Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2021:30) ska hästar ha möjlighet till daglig utevistelse där de kan röra sig fritt i alla gångarter. Det finns inga krav i Sverige på hur stor en hage ska vara, utan det är upp till hästägaren att själv anpassa hagstorlek så att ovanstående krav följs (SJVFS 2021:30). År 2016 genomförde Jordbruksverket en studie där de undersökte generell hästhållning i Sverige (Kielén et al. 2018). Från denna kunde det beräknas att hästägare i genomsnitt hade 0,2 ha rasthage per häst, vilket motsvarar cirka 45 x 45 m. För beteshage var denna siffra 0,9 ha (95 x 95 m) (Kielén et al. 2018).

I en studie av Flauger och Kreuger (2013) undersöktes hagstorlek och dess påverkan på aggressionsbeteende mellan hästar. Resultaten från denna studie visade att dessa aggressionsrelaterade beteenden minskade ju större hageytan blev per häst. Dessutom såg författarna att om hageytan var större än 331 m² per häst (cirka 18 x 18 m) var andelen uppvisade aggressionsbeteenden mycket få. Författarna konkluderade dock att detta inte bör ses som en miniminivå då en större hageyta än 331 m² per häst fortfarande gav en minskning i aggressionsbeteenden, även om denna minskning var mycket liten (Flauger & Kreuger 2013).

Att tillgodose hästens behov av utevistelse kan ske på olika sätt. Hästen kan antingen hållas ute dygnet runt eller enbart spendera en viss tid av dygnet ute för att sedan hållas i stall (Länsstyrelserna 2025). Om en häst hålls ute mer än 16 timmar under vinterhalvåret förekommer krav på ligghall i hagen (SJVFS 2021:30). Denna typ av hästhållning kallas ofta lösdrift och även denna kan utformas på olika sätt. Ett nyare alternativ till lösdrift är aktiv grupphästhållning (Active Open Barn, AOB). Detta innebär att hästarna befinner sig på lösdrift där det finns olika stationer för utfodring och ofta flertalet olika ligghallar (Hästsverige 2024). Detta för att främja aktivering och rörelse mellan olika stationer (Hästsverige 2024).

En hästhage ska vara utformad så att det inte finns risk för att hästen skadar sig, samt vara dränerad om underlaget inte själv har dessa egenskaper (SJVFS 2021:30). Underlag i hästhagar kan variera och även vara årstidsberoende. Vanligen vistas hästar antingen i någon form av gräs-, skogs eller grushage.

2.1.1 Grupphållning i hage

Hästen är ett flockdjur och är därför i stort behov av att ha sällskap av andra hästar. I Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2021:30) specificeras det att hästar ska ha daglig fysisk kontakt med andra hästar. Att hålla hästar i grupp under tiden de är i hage, antingen under hela dygnet eller under en viss tid är därför vanligt förekommande (Hartmann et al. 2015). I en enkätstudie utformad av Hartmann et al. (2015) framkom det att 46,9 % av respondenterna, vilka var hästägare i Sverige, Norge, Danmark och Finland, höll sina hästar i grupp dygnet runt. En klar majoritet av respondenterna i samma studie uppgav att de ansåg att det är viktigt för hästar att ha sällskap av andra hästar och att grupphållning har en positiv effekt på hästens välfärd. Enbart 8 % av deltagarna i studien uppgav att deras hästar hölls uteslutande själva. Dock framkom det att 58,9 % av de hästar som hölls enskilt var tävlingshästar (Hartmann et al. 2015). Detta resultat stämmer överens med Mauricio et al. (2024), där hästar som ansågs ha ett högt värde kopplat till tävling eller avel hölls utomhus i lägre utsträckning och mer sällan tillsammans med andra hästar, jämfört med hästar som inte gick i avel eller tävlade på hög nivå.

2.1.2 Utfodring i hage

Hästar är fysiologiskt anpassade för att äta större delen av dygnet (Wortinger & Burns 2015). Därför räknas fri tillgång på grovfoder som ett av hästens basala behov (Krueger et al. 2021). Att utfodra hästar i hage kan göras på flera olika sätt. Några alternativ är att erbjuda hästen bete, fri tillgång på grovfoder via bal eller utfodra enstaka givror med grovfoder eller kraftfoder. Ägare kan även välja att separera hästarna vid utfodring eller att givorna delas upp i flera högar för att undvika konkurrens (Owen et al. 2012). Inställning till utfodring i hage undersöktes i studien från Hartmann et al (2015). Där uppgav majoriteten av ägare till hästar som vistades dygnet runt i grupp att de inte upplevde några problem med utfodring av hästar i samband med grupphållning. Ägare till hästar som vistades ensamma uppgav dock i större utsträckning att de ansåg att utfodring i grupp var problematiskt, med hänvisning till aggression vid utfodring samt svårigheter att kontrollera exakt foderintag (Hartmann et al. 2015).

2.2 Skaderisker och sjukdomar kopplat till utevistelse

2.2.1 Skaderisker kopplat till grupphållning

Att hästar som hålls i grupp löper en ökad risk för skador är ett vanligt förekommande påstående hos hästägare (Hartmann et al. 2015, Mauricio et al.

2024). Deltagare i en studie av Maurício et al. (2024) menar att hästar som hålls i grupp lätt hamnar i konflikt och skadar sig själva och varandra, vilket är en risk som inte är värd att ta för hästar som är har ett högt ekonomiskt värde. Därför anses det försvarbart att tävlings- och avelshästar hålls enskilt (Maurício et al. 2024).

I en svensk studie jämfördes skador och sjukdomar hos hästar som antingen hölls i grupp i ett AOB, eller i hage där de antingen hölls ensamma eller i par (Kjellberg et al. 2023). Resultatet från studien visade att de hästar som hölls i AOB hade en signifikant högre andel sjukdoms- och skadetillstånd där det vanligaste var sårskador orsakat av annan häst. Det framkom dock att antalet missade träningsdagar inte skiljde sig signifikant mellan de två studiegrupperna (Kjellberg et al. 2023). För de hästar som hölls ensamma eller i par i mindre hage var det däremot vanligare med hälta och kolik, jämfört med de hästar som hölls i AOB (Kjellberg et al. 2023).

Även i en enkätstudie av Owen et al. (2012) som undersökte skadeförekomsten och typen av skador hos privatägda hästar i Storbritannien, var den vanligaste typen av skador sårskador där majoriteten hade uppkommit när hästen vistades i hage. I samma studie framkommer det även att hästar som vistades i större grupper löpte en större risk för skada. Enligt författarna kan detta bero på förekomsten av hierarkier inom en grupp och att ju fler hästar som ingår i gruppen, desto större är risken att bråk kopplat till dominans uppstår. Owen et al (2012) skriver även att det var vanligare med skador på hästar som av sina ägare beskrevs som stressade då de lämnades ensamma under utevistelse.

2.2.2 Skaderisker kopplat till utfodring i hage

En orsak till att utfodring av hästar i grupp av många anses vara problematiskt är upplevelsen av ökat aggressionsbeteende mellan hästarna under utfodring (Hartmann et al. 2015). I en studie av Roig-Pons et al. (2025) studerades aggressionsbeteenden vid utfodring genom tre olika utfodringsmetoder. Den grupp hästar som uppvisade flest aggressionsbeteenden utfodrades med sex grovfodergivor över ett dygn, med tillgång till givan under en timme. Hästar som fick tre givor dagtid med tillgång i två timmar och hästar som fick fri tillgång under hela dygnet visade lägre grad aggressionsbeteenden. Gruppen med fri tillgång hade också lägre skaderisk och skadorna var i mindre utsträckning spark- eller bitskador. Författarna konkluderade att utfodringstiden spelade större roll än antal utfodringstillfällen för att minska aggressionsbeteenden. Owen et al. (2012) menar dock att ett sätt att minska risken för skador kopplat till aggression och konkurrens är att erbjuda fler utfodringsstationer, gärna fler än antalet hästar i hagen (Owen et al. 2012).

2.2.3 Risker kopplat till utebliven eller otillräcklig utevistelse

Det har påvisats negativa fysiska effekter hos hästar som hålls till övervägande del inomhus. Resultatet från Owen et al. (2012) visade bland annat att hästar som hölls inne dygnet runt under vinter och vår hade en ökad risk för att drabbas av traumatiska skador (så som sårskador, frakturer och senskador), jämfört med hästar som hölls ute dygnet runt under samma tidsperiod. Samma studie visade dock att hästar som vistades både inne och ute under vintern var mer skadedrabbade än hästar som stod på box hela dygnet.

Cherdchutham et al. (2001) undersökte skillnader i tvärsnittsytta i ytliga böjsenan hos föl som fick vara ute i hage och föl som stod inne dygnet runt. Efter fem månader visades stora skillnader, där fölen som fått vara ute dygnet runt hade större tvärsnittsytta och både starkare och mer sträcktåliga böjsenor än både de som stått inne hela dygnet och de som stått inne men fått viss rastning ute. Efter fem månader släpptes alla föl ut för utevistelse dagligen, och sex månader senare hade skillnaderna mellan grupperna minskat signifikant.

Hästar som inte får tillgång till adekvat utevistelse med möjlighet till födosök, sällskap av artfränder och möjlighet att röra sig över större ytor har ökad risk att visa tecken på onormalt beteende, till exempel stereotypier så som krubbitning, vävning och boxvandring (Krueger et al. 2021). Att erbjuda hästar daglig utevistelse, tillsammans med fri tillgång på grovfoder, har i forskning visat en minskning i stereotypa beteenden hos häst (Lesimple et al. 2020).

2.3 Normer och traditioner inom hästsporten

Normer och traditioner spelar en stor roll för hur hästägare förhåller sig till sina hästar, både kopplat till utevistelse (Maurício et al. 2024) och hantering (Luke et al. 2024). Hästägare har generellt stor tilltro till andra hästägares kunskaper, där framför allt tränare och ryttare på högre nivåer antas ha goda kunskaper om hästars välfärd (Luke et al. 2024).

Det finns en uppfattning om att hästar som används för tävling eller andra ändamål med ekonomiska incitament (till exempel avel) har en högre grad av välfärd (Maurício et al. 2024) samt att goda resultat i tävling är en indikation på hur väl ryttaren tar hand om sin häst (Luke et al. 2024). Samtidigt delas uppfattningen av många hästägare att tävlings-, utställnings- och avelshästar inte kan spendera tid utomhus och/eller i grupp, både på grund av ovan nämnda skaderisker, men även för att undvika att hästen blir smutsig samt att de behöver spara energi till rätt tillfälle (Maurício et al. 2024).

Ett växande problem för ridsporten och användandet av hästar generellt är det glapp som finns mellan branschens och forskningens syn på hästvelfärd (Luke et al. 2023). I en studie av Luke et al. (2023) visade respondenterna i intervjuer obehag kring att svara på frågor om välfärd och säkerställde upprepat att de var anonyma. I studien lyfts rädsla för sociala sanktioner som en möjlig orsak till denna ovilja att diskutera hästvelfärd inom sporten. Dessutom framkommer att hästägare har svårt att definiera vad god välfärd är, respondenterna mäter i stor utsträckning välfärd i biologisk och fysisk funktion, där mentala aspekter många gånger förbises (Luke et al. 2023).

Samma tendenser syns i studien av Maurício et al. (2024) som undersökt brasilianska hästägares attityder kring hästhållning, både tävlingshästägare och hobbyhästägare samt andra professionella inom hästbranschen. Studien visar på dissonans mellan hästägares förståelse för vad som är god välfärd för deras häst, och hur de faktiskt håller den. Orsaker till detta beskrivs i studien vara ekonomiska faktorer, vad som finns tillgängligt på anläggningar i närområdet samt normer och strukturer där deltagarna önskar göra som alla andra. Medverkande i studien beskriver hur välfärdsfaktorer som stressfri miljö och utomhusvistelse aktivt väljs bort till förmån för vad som anses vara mer praktiskt och ekonomiskt genomförbart. En grupp medverkande delar också upplevelsen att enda vägen till bättre välfärd för sin häst är att helt sluta tävla (Maurício et al. 2024).

3. Material och metod

3.1 Litteratursökning

Vetenskapliga artiklar söktes på databaserna Web of Science, PubMed och Primo. Sökorden och uttrycken som användes var initialt *horse**, *keeping*, *group housing*, *pasture*, *welfare*, *owner*, *rider*, *relation**, *sport horse**, *leisure horse** och *basic needs*. Ytterligare artiklar hittades via källförteckningar. Totalt användes tolv artiklar varav elva var originalartiklar och en var en översiktsartikel. Dessutom användes 3 myndighetsdokument, samt en bok och tre artiklar från en webbsida. Resultatet av litteratursökningen presenteras i bakgrunden.

3.2 Enkätundersökning

Datainsamlingen för detta arbete genomfördes med en enkät via verktyget Netigate. Enkäten spreds via sociala medier. Den mejlades även ut till studenter på SLU vid campus Ultuna vars maillistor fanns på studentkårerna Veterinärmedicinska Föreningen och Ultuna studentkår. Enkäten var öppen mellan datumen 17/2 och 9/3 2026. Innan publicering testades enkäten på fyra personer och en fråga korrigerades efter återkoppling från dessa.

Resultaten från enkäten behandlades enligt lagstiftningen om GDPR och i enkätens första fråga fick respondenterna medge samtycke till detta. I bilaga 1 bifogas texten för samtycke.

3.2.1 Enkätens innehåll

Enkäten bestod av fyra huvuddelar och sammanlagt 19 frågor. Beroende på vilket svar respondenten gav på en fråga kunde en eller flera frågor hoppas över. De fyra huvudkategorierna var följande:

1. Frågor om din häst

Den första frågan möjliggjorde kategorisering av respondenternas hästar som antingen tävlingshäst eller hobbyhäst genom att hästägarna fick frågan om vilket huvudsakligt syfte deras häst hade. Alternativen för syfte i enkäten var *tävling*, *fritidsridning*, *körning*, *avel* eller *sällskapshäst/promenadhäst*. Om respondenten angav att hästens huvudsakliga användningsområde var tävling räknades den som tävlingshäst. Svarade respondenten att det var fritidsridning, körning eller sällskapshäst/promenadhäst tilldelades denna häst gruppen för hobbyhästar och togs då till enkätens nästa del. Angav respondenten avel som huvudsakligt syfte

inkluderades den inte i någon av grupperna och fick därmed inte svara på fler frågor utan skickades till enkätens sista sida

De som uppgav att syftet var tävling fick svara på ytterligare frågor om i vilken disciplin och på vilken nivå de tävlade. Denna del av enkäten bestod enbart av frågor där respondenten kunde välja ett svarsalternativ. En fråga hade möjlighet till fritextsvar. Totalt bestod denna del av fyra frågor.

2. Frågor om hästens utevistelse

I den andra delen av enkäten fick hästägarna svara på frågor om hästens utevistelse, såsom tid i hage, hagens underlag och storlek samt om hästen hade sällskap i hagen. Denna del av enkäten bestod enbart av frågor där respondenten kunde välja ett svarsalternativ och två frågor hade möjlighet till fritextsvar. Totalt bestod denna del av sex frågor.

3. Utfodring av häst i hage

I denna del fick respondenterna svara på frågor om utfodring i hage. Frågorna handlade om vilka fodermedel som de utfodrades med i hage, hur många givor grovfoder de utfodrades med och hur rutinen för utfodring såg ut om hästen befann sig i gruppållning. Denna del bestod enbart av frågor där hästägarna kunde välja ett alternativ per fråga. Totalt bestod denna del av tre frågor.

4. Dina tankar om utevistelsen

I den avslutande delen fick hästägarna redogöra för deras egna tankar och åsikter om utevistelse. Frågorna inkluderade att de fick ange faktorer de tyckte var viktiga för hästens utevistelse, om de var nöjda med utevistelsen idag och om de ville samt hade möjlighet att ändra utevistelsen för sin häst. Enkäten avslutades med en fråga med fritextsvar där de fick möjlighet att tillägga något om utevistelsen som inte tagits upp i enkäten. Denna del bestod av både flervals-, enväls och fritextfrågor. Totalt bestod denna del av sex frågor.

Enkätens fullständiga utformning redovisas i bilaga 2.

3.2.2 Bearbetning av resultat

Enkätens resultat bearbetades i Netigates rapporteringsverktyg, samt i Microsoft Office Excel. Statistisk analys gjordes i programmet Stata/IC 15.1 (StatCorp, College Station, Texas, USA) där svarsfrekvensen mellan hobby- och tävlingshästar på de olika frågorna jämfördes med Fishers exact test. Först gjordes ett grupptest med alla svarsalternativ för frågan. Om signifikant skillnad observerades ($p < 0,05$) analyserades sedan varje svarsalternativ för sig. Frågorna

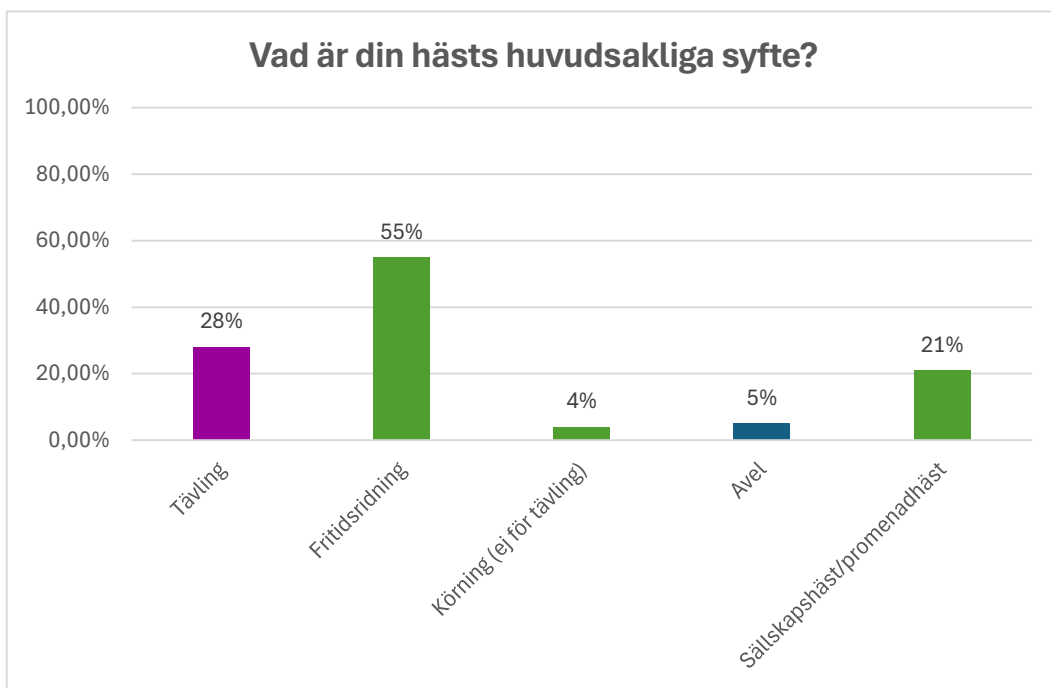
gällande faktorer som ägaren upplevde som viktiga för sin hästs utevistelse samt som ägaren önskade förändra analyserades direkt utifrån varje svarsalternativ utan att ett grupptest gjorts innan då ägarna på dessa frågor kunde välja upp till tre alternativ.

4. Resultat

Totalt besvarades enkäten av 308 respondenter, varav 274 slutförde enkäten (89%) och ingick i det sammanställda resultatet. Störst andel av respondenterna som inte slutförde enkäten gjorde detta vid någon av de inledande frågorna om utevistelse. Av de 274 respondenterna som ingick i det sammanställda resultatet svarade 5% att de hade en häst för avel. Dessa respondenter fick inte möjligheten att genomföra resterande del av enkäten.

4.1 Information om hästen

Det vanligaste syftet för hästen som respondenterna uppgav var fritidsridning (55%, n=152), följt av tävling (28%, n=78). Totalt uppgav 67% (n=183) av respondenterna ett syfte som kategoriserades som hobbyhäst (fritidsridning, körning, sällskapshäst/promenadhäst). Fullständiga resultat visas i Figur 1. I fördelningen mellan ponny och storhäst var den vanligaste typen storhäst (69%).

Figur 1. Stapeldiagram över hästägarnas (n=274) angivna huvudsakliga syfte för sin häst

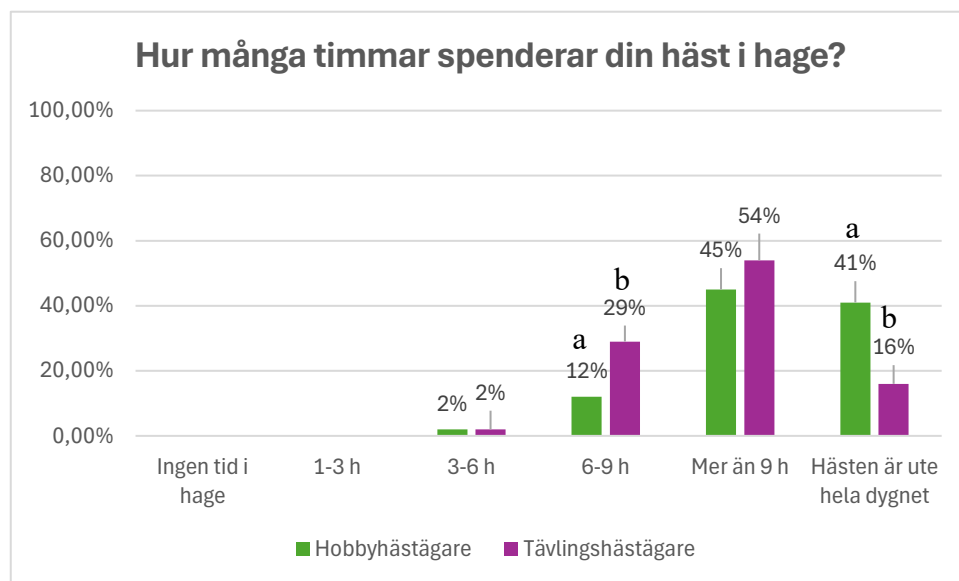
Sjuttioåtta respondenter angav att de hade tävlingshästar. Bland tävlingsgrenarna var hoppning vanligast (42%), följt av dressyr (19%) och fälttävlan (14%). Av fritextsvaren var det vanligaste distansritt. Alla tävlingsnivåer var representerade i enkäten, men inga skillnader i utevistelse observerades beroende på tävlingsnivå eller tävlingsgren.

4.2 Frågor om hästens utevistelse

4.2.1 Tid i hage

Resultat för antalet timmar spenderade i hage för respondenter som äger hobby- respektive tävlingshästar presenteras i Figur 2. På grund av felinställning i enkätens utformning fick 16 respondenter inte svara på denna fråga. Dessa respondenter bestod av de som uppgav tävlingsgren ”island”, ”trav” eller ”annat”, varför tävlingshästägare i detta stycke hänvisar till tävlande inom hoppning, dressyr, fälttävlan, working equitation och sportkörning.

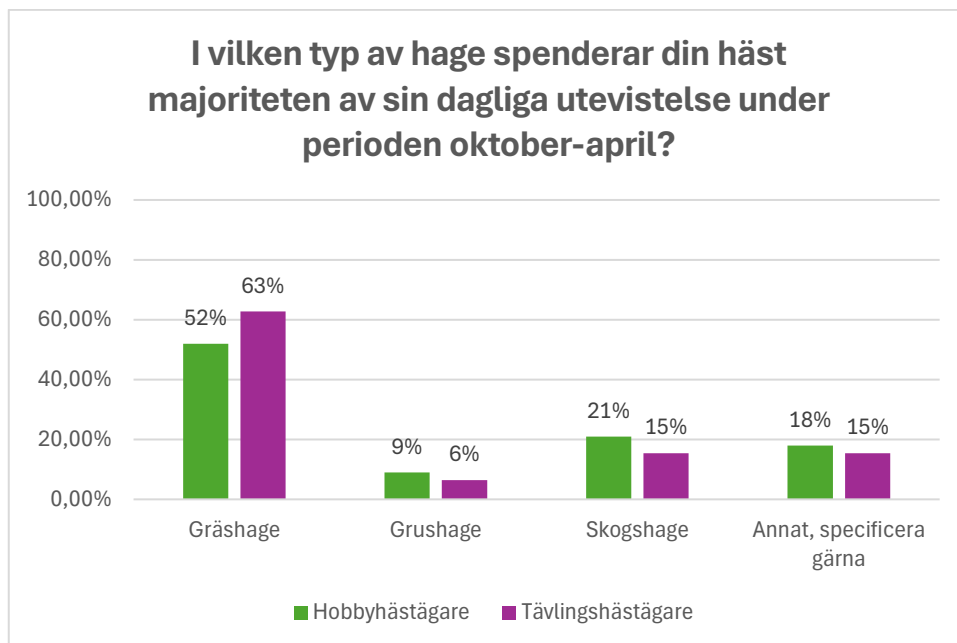
Inga respondenter uppgav att hästen var mindre än tre timmar i hage. Det vanligaste alternativet var att hästen spenderade mer än 9 timmar i hage per dag i båda grupperna. Andelen respondenter som angav att hästen spenderade hela dygnet ute var signifikant större i gruppen hobbyhästägare jämfört med tävlingshästägare ($p=0,0002$). Det var också signifikant större andel tävlingshästägare som angav att hästen var ute 6-9 timmar jämfört med hobbyhästägare ($p=0,0048$).

Figur 2. Fördelningen av respondenternas svar gällande antal timmar deras häst spenderade i hage för hobby- ($n=183$) respektive tävlingshästägare inom hoppning, dressyr, fälttävlan, working equitation och sportkörning ($n=63$). Staplar med olika bokstav inom samma svarsalternativ skiljer sig signifikant ($p<0,05$)

4.2.2 Typ av hage

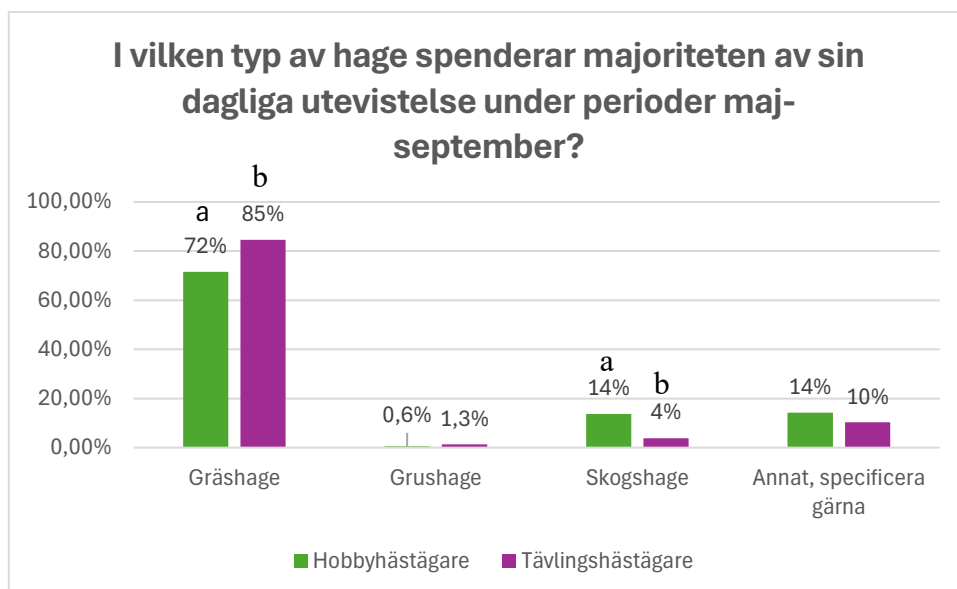
Majoriteten av respondenterna uppgav att hästen gick i gräshage under vinterhalvåret (oktober-april, Figur 3). Det fanns ingen skillnad mellan grupperna under denna tidsperiod.

Figur 3. Angiven hagtyp för hobby- (n=183) respektive tävlingshästägares (n=78) hästar under perioden oktober-april

Under sommarhalvåret (maj-september) visade den statistiska analysen en signifikant skillnad där fler tävlingshästägare angav att hästen vistades oftare i gräshage jämfört med hobbyhästägare ($p=0,0278$), medan det var signifikant vanligare att hobbyhästägare angav att deras häst vistades i skogshage ($p=0,0169$) (Figur 4). Generellt var andelen som vistades i grushage liten, 6% av tävlingshästägarna och 9% av hobbyhästägarna angav att hästen vistades i grushage under perioden oktober-april. Under sommarmånaderna var andelen ca 1% i båda grupperna.

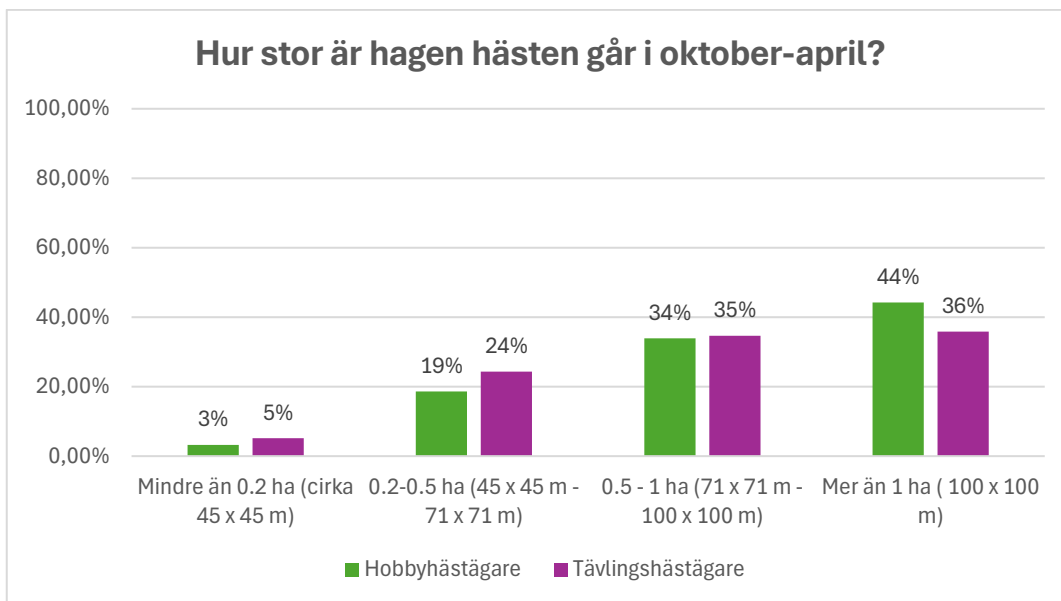
Ett stort antal respondenter valde alternativet annat, och uppgav i fritextssvaren framför allt olika typer av blandhagar med skog, gräs och grusade delar.

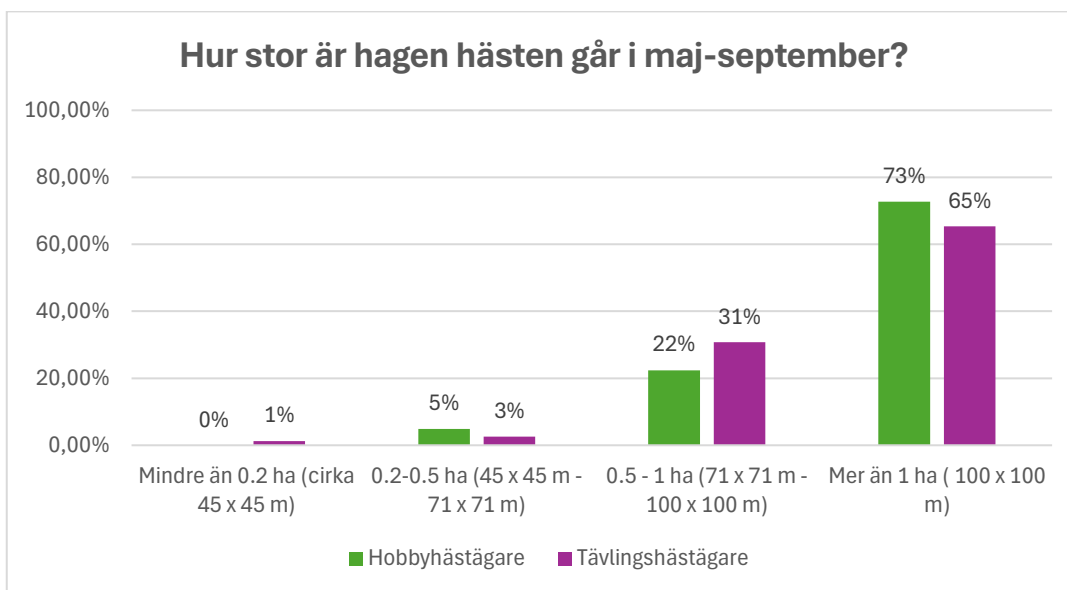
Figur 4. Angiven hagtyp för hobby- (n=183) respektive tävlingshästägares (n=78) hästar under perioden maj-september. Staplar med olika bokstav inom samma svarsalternativ skiljer sig signifikant ($p < 0.05$).

4.2.3 Storlek på hage

Resultatet visade inte på några tydliga skillnader i hur stora hagar tävlings- respektive hobbyhästägarnas hästar gick i. Det vanligaste alternativet var att hagen var över en hektar i båda grupperna, under både vinter- och sommarhalvåret. En liten andel av respondenterna angav att deras häst gick i hagar mindre än 0,2 hektar, enbart tio respektive en respondent under vinter respektive sommar. Fullständigt resultat för hagstorlek under oktober-april respektive maj-september redovisas i figur 5 och 6.

Figur 5. Angiven hagstorlek för hobby- (n=183) respektive tävlingshästägares (n=78) hästar under perioden oktober-april

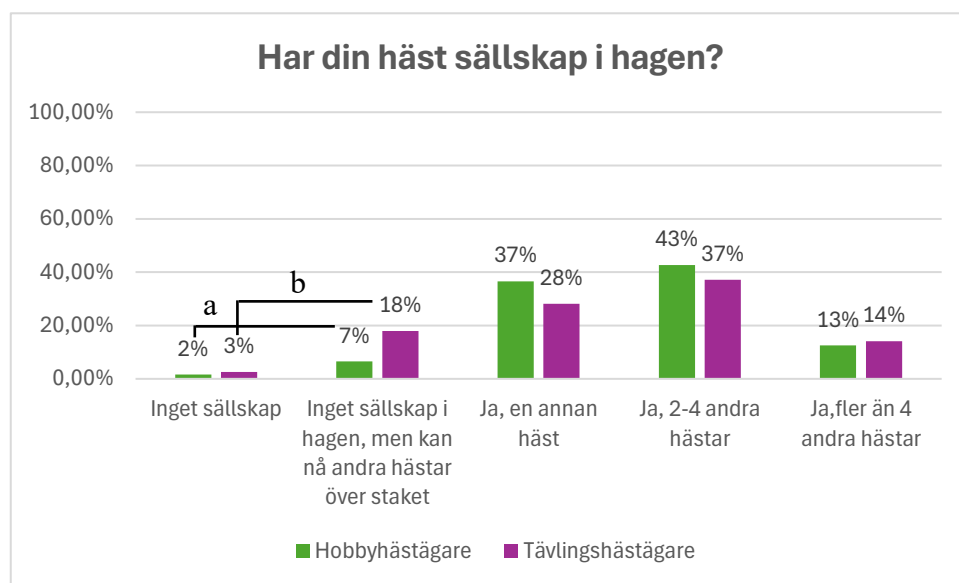
Figur 6. Angiven hagstorlek för hobby- (n=183) respektive tävlingshästägares (n=78) hästar under perioden maj-september

4.2.4 Sällskap i hage

Det vanligaste alternativet var att hästägarna angav att hästen hade sällskap av 2–4 andra hästar (41%), följt av en annan häst (35%). Det var få respondenter som angav att deras hästar inte hade något sällskap alls (2%), något fler var ensamma i hagen men kunde ha fysisk kontakt över staket med andra hästar (10%). Dock var andelen för detta alternativ mer än dubbelt så hög hos tävlingshästägare jämfört

med hobbyhästägare. Den statistiska analysen på gruppnivå med alla svarsalternativ visade en tendens till signifikant skillnad mellan grupperna ($p=0,06$). När däremot alternativen för ”Inget sällskap” och ”Inget sällskap men kan nå andra hästar över staketet” slogs ihop erhöles en statistiskt signifikant skillnad ($p=0,042$). Vidare analys av enskilda svarsalternativ visade att tävlingshästägare oftare höll hästen ensam i större utsträckning än hobbyhästägare, med eller utan sällskap av andra hästar över staketet ($p=0,007$).

Resultatet för frågan presenteras i figur 7.

Figur 7. Fördelningen av sällskap i hagen för hobby- ($n=183$) respektive tävlingshästägares ($n=78$) hästar. Vid sammanslagning av grupperna som hölls ensamma i hagen med eller utan sällskap över staketet skiljde sig dessa signifikant från övriga ($p<0,05$).

4.3 Utfodring i hage

En majoritet av alla respondenter utfodrade sina hästar i hagen, 88% ($n=229$) med grovfoder och enbart en liten andel även med kraftfoder (11%, $n=30$). Inga skillnader observerades mellan tävlings- och hobbyhästägare.

Det vanligaste var att respondenterna utfodrade hästar i grupp med grovfoder genom att dela upp givan i flera olika högar, både för gruppen hobbyhästägare (59%, $n=108$) och tävlingshästägare (56%, $n=43$). Antalet givor som utfodrades i hagen hade stor variation, men inga skillnader mellan grupperna observerades.

4.4 Respondenternas tankar om utevistelse

4.4.1 Faktorer som påverkar valet av utevistelse

Resultaten för frågan om vilka faktorer som haft störst betydelse för hur hästägarna hanterar sin hästs utevistelse presenteras i tabell 1. För båda grupperna var sällskap i hage, att ha en stor hage och att hästen kan spendera många timmar i hage de tre viktigaste faktorerna för val av utevistelse. För tävlingshästägare var dock minimal skaderisk en större faktor än hobbyhästägare, där 19% jämfört med 6% av hästägarna i respektive grupp kryssat i detta alternativ. Denna skillnad var statistiskt signifikant ($p=0,0025$). Ytterligare signifikanta skillnader observerades för faktorerna ”många timmar i hagen” som var viktigare för tävlingshästägare ($p=0,022$) och ”ute dygnet runt” som var viktigare för hobbyhästägare ($p=0,0001$).

Totalt inkom 18 fritextssvar, flera av dessa respondenter angav anpassningar efter olika sjukdomstillstånd (till exempel fång, astma och sjukdomar i rörelseapparaten) som en viktig faktor. Även anpassningar till andra i stallet förekom som svar.

Tabell 1. Faktorer som påverkar hästägares val av utevistelse för sin häst. Respondenterna fick ange tre svarsalternativ varför andelarna summerar till mer än 100% inom respektive grupp. Faktorer med signifikanta skillnader markeras med fetstil.

Svarsalternativ på frågan: Vilka av dessa faktorer har haft störst betydelse för hur du hanterar din hästs utevistelse?	Syfte: Hobby (n=183)	Syfte: Tävling (n=78)	P-värde ¹
Sällskap i hage	80%	71%	-
Stor hage	51%	63%	-
Att hästen kan spendera många timmar i hagen	47%	63%	0,022
Tillgång till bete och/eller fri tillgång på grovfoder	32%	35%	-
Att hästen har möjlighet att skydda sig från nederbörd och vind i hagen	30%	23%	-
Att hästen kan gå ute dygnet runt	28%	8%	0,0001
Upplägget för utevistelsen passar in i mitt övriga liv (ex. upplägget passar mina arbetstider)	11%	10%	-
Minimal skaderisk i samband med utevistelsen	6%	19%	0,0025
Mina egna ekonomiska förutsättningar	4%	3%	-
Mina sociala kontakter i stallet	2%	1%	-
Annat	8%	5%	-

¹Statistisk analys genomförd med Fishers exact-test inom respektive svarsalternativ. Endast p-värden <0,05 har skrivits ut.

4.4.2 Faktorer respondenterna önskade ändra med utevistelsen

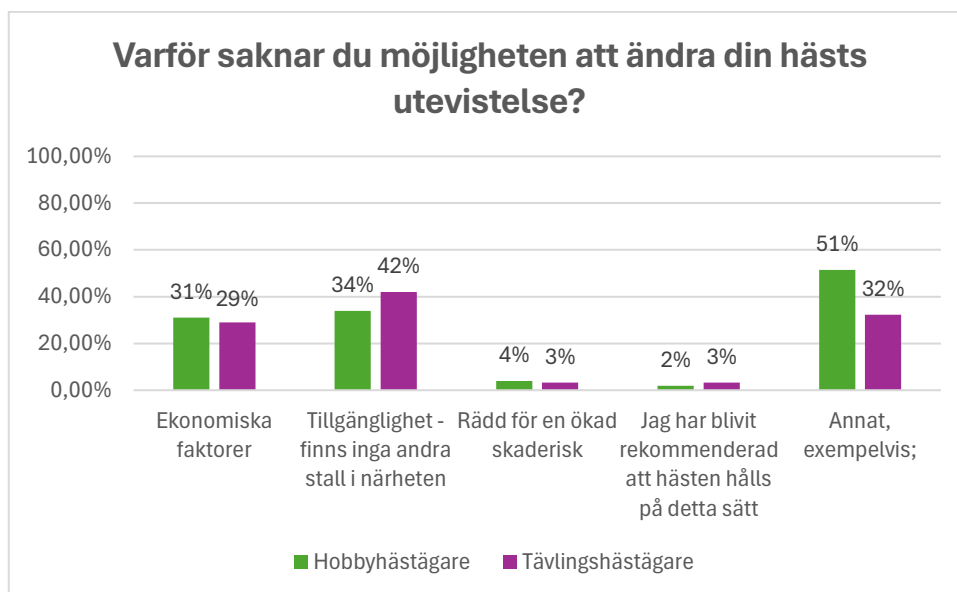
En majoritet uppgav att de är nöjda med hästens utevistelse (88%, n=69 för tävlingshästägare och 87%, n=159 för hobbyhästägare). Däremot uppgav 65% (n=51) av tävlingsgruppen respektive 74% (n=135) av hobbygruppen att det fanns saker de önskar ändra med utevistelsen. Större yta på hage var det vanligaste alternativet respondenterna önskade ändra, både gällande hobby- och tävlingshästägare. Ett annat vanligt önskemål för bägge grupperna var annat underlag i hagen. För hobbyhästägare var större flock en mer betydande faktor (p=0,047). Detta var det enda svarsalternativ där det fanns en statistisk skillnad mellan grupperna. Fritextssvaren nämnde bland annat större variation i hagen, mer kuperat, bättre vindskydd och önskan om lösdrift. Fullständigt resultat för frågan presenteras i tabell 2.

Tabell 2. Hästägares önskade förändringar i utevistelse för sin häst. Respondenterna kunde välja upp till tre alternativ. Svarsalternativ med signifikanta skillnader markeras med fetstil.

Svarsalternativ på frågan: Finns det något du hade velat ändra med din hästs utevistelse?	Syfte: Hobby (n=183)	Syfte: Tävling (n=78)	P-värde ¹
NEJ	26%	35%	-
Större yta på hage	32%	35%	-
Större flock i hagen	25%	13%	0,047
Mer tid i hage	20%	18%	-
Annat underlag i hagen	20%	26%	-
Fri tillgång på grovfoder alternativt bete	10%	13%	-
Mindre tid i hage	1%	0%	-
Mindre yta på hage	1%	0%	-
Annat	19%	19%	-

¹Statistisk analys genomförd med Fisher's exact-test inom respektive svarsalternativ. Endast P-värden <0,05 har skrivits ut.

På frågan om respondenterna upplever sig ha möjlighet att göra de förändringar de önskar var resultatet 60% för "JA" och 40% för "NEJ" för tävlingshästägare (n=78), respektive 44% för "JA" och 56% för "NEJ" för hobbyhästägare (n=183). Dem respondenter som svarade "NEJ" fick svara på frågan om varför de saknade den möjligheten. Bristen på tillgängliga alternativa inackorderingsmöjligheter var det största hindret för förändring, följt av ekonomiska faktorer för båda grupperna. Rädsla för ökad skaderisk hade liten påverkan inom båda grupperna. Fullständigt resultat för denna fråga presenteras i Figur 8.

Figur 8. Anledningar till att hästägare saknar möjlighet att ändra hästens utevistelse (n=103 hobbyhästägare, n=31 tävlingshästägare). Respondenterna kunde välja ett eller flera svarsalternativ.

En stor andel av respondenterna som upplevt hinder för att genomföra önskade förändringar av hagmark, i båda grupperna (n=63, 47%), valde ”Annat”. Av dessa utvecklade 62 respondenter i ett fritextsvar. Fritextsvaren innehöll till stor del resonemang om att behöva anpassa sig efter övriga i stallet. Respondenterna nämnde stallets rutiner och regler som svåra att påverka, flertalet ger uttryck för att ”om det inte passar får man flytta på sig”. Därtill uttrycktes känslan av att de goda kvaliteterna i stallet, till exempel närhet från jobb och en bra flock för hästen, övervägde de eventuella förändringar som ägaren önskade. Flera respondenter uppgav också att det inte fanns fullgoda alternativ, ”det var här det fanns plats”, ”vi har inte mer mark”. En del uttrycker också svårigheten att få ihop alla delarna som krävs för att hästen ska må bra, där vissa delar får prioriteras, till exempel en fungerande flock framför fri tillgång på grovfoder; ”en annan häst i flocken klarar inte fri fodergiva”.

5. Diskussion

5.1 Resultatdiskussion

Utifrån första frågeställningen observerades några numerära och några statistiskt signifikanta skillnader mellan hur svenska privatägda hobby- och tävlingshästars utevistelse ser ut. Majoriteten av både hobby- och tävlingshästar spenderade mer än 9 h i hagen. Det var dock signifikant större andel hobbyhästar som spenderade hela dygnet ute och signifikant större andel tävlingshästar som spenderade 6-9 timmar ute. Det framkom även senare i enkäten att det var viktigare för hobbyhästägare att hästen kunde vistas ute dygnet runt, då denna faktor skiljde sig signifikant mellan grupperna. Detta korrelerar med resultat från Mauricio et al. (2024) där hästägare uppger att det är mer motiverat att hålla tävlingshästar inomhus, på grund av oro för en ökad skaderisk och för att främja återhämtning. I denna enkät är det dock svårt att fastställa exakt orsak till varför tävlingshästar hölls inomhus i högre utsträckning. På frågan om tid i hage förekom en felinställning i enkäten som gjorde att tävlingshästar som tävlade i trav, island eller valde alternativet ”annat” ej fick besvara frågan, vilket innebär att svaren i gruppen tävlingshästar framför allt kom från ägare till hopp-, dressyr- och fälttävlanshästar. Huruvida detta kan ha påverkat resultatet tas upp i metoddiskussionen.

Det var få respondenter som uppgav att deras häst vistades själv i hage. Andelen av tävlingshästägarna som angav att deras häst vistades ensamma i hage men där de kunde nå andra hästar över staketet, var dock mer än dubbelt så stor jämfört med hobbyhästägarna och när denna grupp slogs ihop med andelen tävlingshästägare som hade ensamhållna hästar utan kontakt var skillnaden signifikant. Resultatet överensstämmer med resultat från studien av Hartmann et al. (2015) där en liten andel (8%) av respondenterna angav att hästarna hölls själva, men över hälften av de hästar som hölls själva var tävlingshästar. Resultatet från artikeln av Mauricio et al. (2024) menar också att hästar som anses ha ett högre ekonomiskt värde, ofta kopplat till tävling eller avel, anses kunna hållas ensamma i hage i högre utsträckning än andra. I denna artikel diskuteras uppfattningen om ökad skaderisk hos hästar som hålls i grupp som en förekommen anledning till valet att hålla hästen själv. En ökad risk för skador hos hästar som hålls i grupp bekräftas i studien av Kjellberg et al. (2023). Även Owen et al. (2021) tar upp sårskador i samband med utevistelse som en av de främsta skadeorsakerna hos häst. Med utgångspunkt från dessa artiklar kan det därför finnas belägg för argumentet att hästar som hålls i grupp skadar sig mer. Det är dock viktigt att ta i beaktning att det även framkom i studien av Kjellberg et al.

(2023) att de hästar som vistades i grupp inte förlorade fler träningsdagar på grund av skada, jämfört med de hästar som hölls själva eller i par.

I denna enkät uppgav 6% av hobbyhästägarna och 19% av tävlingshästägarna att minimal skaderisk var en viktig faktor kring valet av utevistelse, vilket tyder på att skaderisk inte var en avgörande faktor för majoriteten hästägarna. Däremot var skillnaden mellan grupperna statistiskt signifikant och därmed en viktigare faktor för tävlingshästägare. En respondent med tävlingshäst anger senare i enkäten att många ägare till tävlingshästar prioriterar att hästarna inte ska skada sig över att de ska "*få vara hästar*", vilket stämmer överens med respondenter i studien av Maurício et al. (2024) som menar på att hästar i grupp lättare skadar sig. Respondenten hänvisar också till hästens ekonomiska värde som en faktor som spelar in när skaderisken ställs mot utevistelsen, även detta återfinns i studien av Maurício et al. (2024).

Under vinterhalvåret syntes inga signifikanta skillnader mellan grupperna i typ av hage. Under sommarhalvåret var andelen tävlingshästägare som hade en häst som vistades i gräshage signifikant större, medan det var en signifikant större andel hobbyhästägare som hade en häst som vistades i skogshage. Detta skulle kunna kopplas till att en skogshage generellt är mer kuperad och varierad, något som skulle kunna ses som en ökad skaderisk. Med utgångspunkt från tidigare stycke kring rädsla för ökad skaderisk hos tävlingshästägare skulle detta kunna vara en orsak till resultatet.

På frågan vad som var de viktigaste faktorerna i val av utevistelse angav både ägare till tävlingshästar och hobbyhästar sällskap i hage som det viktigaste. Detta stämmer överens med det som Hartmann et al. (2015) visar på, där en stor majoritet av respondenterna uppgav sällskap av artfränder som en viktig faktor för hästars välfärd. Att hästen fick tillgång till stor hage var också en viktig faktor, liksom att hästen fick spendera många timmar i hagen. Det senare var dock en signifikant större faktor för respondenter med tävlingshästar än hobbyhästar. Detta är anmärkningsvärt med tanke på hypotesen för detta arbete, samt vad som framkommit i studien av Maurício et al. (2024) där ägare till tävlingshästar uppgav att det var mer motiverat att hålla tävlingshästar inne. Vad som tolkas som många timmar i hagen definierades dock inte i frågan, vilket gör det svårt att dra några slutsatser kring vad begreppet "*många timmar i hagen*" faktiskt innebär för respondenterna.

Ett antal respondenter angav i fritextssvar att hästens hälsa var en viktig faktor, där sjukdomstillstånd som astma, fång och sjukdomar i rörelseapparaten nämndes, samt att hästen ska kunna hållas i ett bra hull. Många sjukdomstillstånd kräver att utevistelsen anpassas på olika sätt, till exempel rekommenderas hästar med astma

så mycket utevistelse som möjligt (Hästsverige 2022), och tillstånd som fång påverkas av födointag och därmed bete (Hästsverige 2023). Det är därför förståeligt att respondenter uppger att utevistelsen för hästar med dessa eller andra sjukdomstillstånd måste anpassas. En respondent nämner till exempel att hästen måste hållas själv för att inga andra hästar behöver utfodras på samma sätt. Ett alternativ för hästar med behov av anpassad utfodring hade kunnat vara AOB, där utfodringen individanpassas efter varje häst i gruppen (Hästsverige 2024).

En stor majoritet av respondenterna i denna enkätstudie uppger att de är nöjda med hur deras hästs utevistelse ser ut. Detta stämmer överens med det som framkommer i studien av Hartmann et al. (2015), där 80% av svenska hästägare var nöjda med sin hästhållning. Däremot hade en stor andel av respondenterna aspekter av utevistelsen som de hade velat ändra på, men enbart cirka hälften ansågs sig ha möjlighet att genomföra förändringarna.

Väldigt få respondenter menade att sociala kontakter i stallet är en viktig faktor kring valet av utevistelse. Det är anmärkningsvärt med tanke på att flertalet respondenter i fritextssvar anger andra hästägare som orsaken till att förändringar kring utevistelsen inte görs. Detta skulle kunna tyda på att respondenterna påverkas av andra hästägare i högre utsträckning än de själva är medvetna om. Det är dock svårt att dra några slutsatser om det, eftersom det i enkäten inte framgår vilka sociala kontakter respondenterna syftar på i första frågan. Flera respondenter som står inackorderade uppger att det krävs samtal med stallets ledning och övriga inackorderade för att få till en förändring, något de i fritextssvar anger att de är negativt inställda till. Det här bekräftar det sociala inflytandet över hästhållning som tidigare studier visar på, där hästhållning motiveras genom ”alla andra gör så” och diskussioner om hästhållning undviks av rädsla för konflikter (Luke et al. 2023, Maurício et al. 2024). Resultatet överensstämmer också med studien av Visser et al. (2012) som konkluderar att många hästägare begränsas av omkringliggande omständigheter, framför allt gällande utevistelse och utfodring, även om viljan finns att göra saker annorlunda.

Den ovilja att diskutera utevistelsen med stallägare och övriga inackorderade som respondenterna uppger i fritextssvar skulle kunna förklaras av att hästägare i hög grad har stort förtroende för andra hästägares kunskaper och att ryttare på högre nivåer antas ha högre kunskaper om hästars välfärd (Luke et al. 2024, Visser et al 2012). Det är möjligt att den maktlöshet respondenterna uttrycker här är ett resultat av strukturer och normer inom hästsporten, och den ovilja att diskutera hästvelfärd med andra inom sporten som Luke et al. (2023) lyfter fram. Där lyfts även att hästägare är osäkra på vad god välfärd för deras häst är, och det skulle kunna bidra till oviljan att starta diskussion kring utevistelsen. Många respondenter framhåller vikten av samarbete och att det fungerar för alla i stallet,

så det som Luke et al. (2023) beskriver som rädsla för sociala sanktioner skulle också kunna spela in.

I en studie av Visser et al. (2012) menar hästägare att de, efter information från andra aktiva inom branschen, framför allt vänder sig till veterinär och hovslagare för ökad kunskap. Detta visar på den viktiga roll djurhälsopersonal skulle kunna spela i att inspirera och motivera hästägare till att genomföra förändringar som skulle öka hästens välfärd. Djurhälsopersonal har i sitt dagliga arbete nära kontakt med hästägare och det är därför viktigt att vara medveten om de svårigheter som de uppger i denna enkät. Stallens rutiner och övriga hästägares inställning till utevistelse upplevs av respondenterna som ett hinder till att genomföra förändringar. En ökad förståelse för dessa upplevda begränsningar kan öka möjligheterna att ge råd och förslag på förändringar som djurägarna faktiskt kan implementera. Något som också hade underlättat arbetet med rådgivning om utevistelse hade varit om det fanns minimivåer som djurhälsopersonal kan utgå ifrån, till exempel minst antal timmar utomhus och konkreta mått på hagstorlek.

Hypotesen till detta arbete var att tävlingshästar skulle ha mer begränsad utevistelse än hobbyhästar. Detta kan i viss mån styrkas utifrån resultatet i denna enkätstudie. Tävlingshästägarna uppgav att deras hästar spenderade mindre tid i hage och det var även vanligare att de vistades själva i hagen. Ägare till tävlingshästar uppgav också minimal skaderisk som en viktigare faktor i planering av hästens utevistelse, vilket kan ha varit en bidragande orsak till begränsningar i hagtid och sällskap.

5.2 Metoddiskussion

Till arbetet valdes enkät som metod då vi önskade få ett högt deltagarantal för att möjliggöra genomförande av statistiska analyser. Nackdelen med denna metod är att respondenterna inte har så stor möjlighet att utveckla sina svar, och få följdfrågor kan ställas. Ett alternativ hade varit att hålla intervjuer där både hobby- och tävlingshästägare deltog. Problemet med denna metod hade förmodligen varit rekrytering och en svårighet att tidsmässigt kunna täcka alla tävlingsgrenar. Med tanke på att välfärd inom hästsporten är ett känsligt diskussionsämne (Luke et al. 2023) ansågs det också mer fördelaktigt att välja enkät då respondenterna kan uppleva sig mer anonyma än vid en intervju.

Den ursprungliga idén var att sprida enkäten huvudsakligen via Facebook då det där finns flertalet grupper med inriktning på hästar med stor aktivitet. Flera försök gjordes att sprida enkäten via dessa grupper, men antingen togs inläggen bort eller nekades publicering. Enkäten publicerades även på privata Facebooksidor, men efter relativt lågt deltagande togs beslutet att mejla ut den till studenter

registrerade på Veterinärmedicinska Föreningens och Ultunas studentkårs mejllistor. Efter detta fick enkäten en betydligt större spridning. Med tanke på att dessa studenter studerar på SLU i Uppsala där många utbildningar är inriktade på djur och lantbruk, kan det antas att de har relativt god kunskap om hur hästar bör hållas för att både följa lagstiftning och eventuella artbehov. Detta kan ha bidragit till en positiv vinkling av resultaten.

I enkäten definierades hästar antingen som hobbyhäst eller tävlingshäst beroende på vilket syfte respondenterna angav att deras hästar hade. Syfte valdes som utgångspunkt då arbetet grundade sig i varför ägarna valt att köpa sin häst och vad de vill använda den till, snarare än vilken nivå de tävlade eller tränade på. Detta mot bakgrund av artikeln av Maurício et al. (2024) där ett högt ekonomiskt värde kunde vara en anledning till att hästen inte erbjöds utevistelse i samma utsträckning, och då tävlingshästar generellt är värda mer pengar. Av denna anledning uteslöts också avelshästar i arbetet, då det ansågs vara en försvårande parameter att undersöka då avelshästarnas syfte också kan ha ett stort ekonomiskt värde. För ramarna i detta arbete ansågs det kunna bli för stort att undersöka.

På grund av en felinställning i enkäten fick ägare till hästar som tävlade trav, island eller angav alternativet annat, inte svara på frågan gällande hur många timmar de spenderade ute i hage. Till vår vetskap finns inga studier som undersöker just tid ute för trav- respektive islandshästar och det är därför svårt att spekulera i hur detta påverkar resultatet på frågan. Det framkommer dock i studien av Hartmann et al. (2015) att det var en stor andel av hästarna som tävlades både i trav och island som hölls grupperade med andra hästar dygnet runt. Detta skulle kunna ge en indikation på att islandshästar och travhästar i högre utsträckning hålls utomhus dygnet runt, med tanke på att det oftast är ute hästar som grupperade. Det är dock viktigt att notera att detta är en spekulering och inte någonting som fastställts i studier. Det är därför av vikt att tolka detta resultat med försiktighet, eftersom det kan vara så att en mindre skillnad hade observerats mellan tävlings- och hobbyhästar om även hästar som tävlades i trav och island fått svara på hur många timmar de spenderade i hage.

Frågan gällande vilken hagtyp hästen vistades i majoriteten av sin tid misstolkades av många respondenter. Detta visades genom att det förekom många fritextsvar där respondenterna valde att specificera själva vad för typ av hage hästen vistades i. Ett stort antal respondenter uppgav att deras häst vistades i blandhage med exempelvis både skog och gräs. Det förekom också flera svar där respondenterna berättade att hästen vistades i antingen en skog eller gräshage med grusade delar. Dessa svar var svåra att kategorisera in i någon av de tre typerna som angavs, då det inte framkom hur stor del av hagen dessa grusade delar upptog. Ett alternativ hade varit att ange hagtyp utefter underlag istället då det

framkom att många tolkade frågan på detta sätt. Det hade också kunnat vara fördelaktigt om det framkom i frågan att respondenterna skulle ange vilken hagtyp som dominerade, samt att det fanns ett alternativ för blandhage.

Ytterligare en utebliven förklaring var att respondenterna inte informerades i hur de skulle göra om de hade flera hästar. Det inkom inte några frågor från respondenterna hur de skulle göra om så var fallet, så det är svårt att dra några slutsatser kring hur det faktiskt påverkat resultatet. Ett alternativ är att respondenterna har flera hästar med samma syfte, och då svarat en gång för alla. Om hästarna har samma syfte och erbjuds samma utevistelse så påverkar inte det resultatet i sin helhet. Om det istället är så att respondenterna har hästar med olika syfte, som hålls på olika sätt, och försökt svara på frågorna med ett genomsnitt av hur hästarna hålls, kan det vinkla resultatet. Det fanns ingen begränsning i hur många gånger en person kunde svara på enkäten så det finns även möjligheten att respondenter med fler hästar gjort enkäten en gång för varje häst, vilket var den ursprungliga tanken. Detta borde därför ha framkommit i enkäten innan respondenterna påbörjade den.

Ett resultat där varken signifikanta eller numerära skillnader syntes var för storlek på hage. De flesta respondenter i enkäten uppgav att hästen vistades i en hage som var större än 1 ha både under sommar och vinterhalvåret. I Jordbruksverkets rapport av Kielén et al. om hästhållning i Sverige (2018) beräknades hästarna som deltog ha cirka 0,2 ha rasthage per häst och 0,9 ha beteshage per häst. Detta resultat blir dock svårt att applicera på resultatet från denna enkät då det inte angavs i frågan att ange yta på hage per häst. Troligen har respondenterna angett den totala ytan på hagen och inte tagit hänsyn till hur många hästar som vistas i hagen. Denna fråga hade behövt omformuleras för att kunna jämföras med resultat från tidigare studier.

6. Konklusion

Resultaten från denna enkätstudie tyder på att svenska privatägda tävlings- och hobbyhästar erbjuds relativt liknande utevistelse. Denna enkät visade dock att tävlingshästar får något mindre tid i hage jämfört med hobbyhästar. Hur många hästar som vistades i samma hage och utfodringsrutiner var likvärdiga för båda grupperna, men en tendens att tävlingshästar går ensamma i större utsträckning observerades även om det totalt sett gäller en liten andel av hästarna. Minimal skaderisk i samband med utevistelsen var en signifikant mer betydande faktor för ägare till tävlingshästar, liksom att hästarna skulle få spendera många timmar i hagen. För hobbyhästägare var istället att hästen skulle kunna gå ute dygnet runt en signifikant viktigare faktor. Majoriteten av hästägarna var nöjda med hur utevistelsen ser ut för hästen idag. Däremot framkom att 72% av respondenterna önskar någon typ av förändring i utevistelsen, samtidigt som cirka hälften av dessa uppger att det är svårt att genomföra förändringar. Svårigheterna beror på bristande tillgång till andra stallplatser samt svårigheter att diskutera förändringar med andra hästägare.

Denna enkätstudie bidrar till en större förståelse för vilka faktorer som påverkar hur hästägare i Sverige väljer att hålla sin häst samt vilka faktorer som kan försvåra en förändring i hästens utevistelse. Hur djurhälsopersonal kan motivera hästägare att genomföra önskade förändringar är ett område där fler studier utifrån en svensk kontext behövs. Detta för att kunna ge vetenskapligt belagda råd kring hur välfärden kan förbättras för hästar i samband med utevistelse. Vidare forskning inom området skulle också kunna beröra hästägares inställning till olika typer av utevistelse och hur den påverkas av oro för ökad skaderisk. Urvalet i denna enkätstudie var dock begränsat och ojämnt fördelat mellan grupperna, vilket gör att resultatet bör tolkas med försiktighet.

Referenser

- Cherdchutham, W., Meershoek, L.S., Weeren, P.R. van & Barneveld, A. (2001). Effects of exercise on biomechanical properties of the superficial digital flexor tendon in foals. *American Journal of Veterinary Research*, 62 (12), 1859–1864. <https://doi.org/10.2460/ajvr.2001.62.1859>
- Flauger, B. & Krueger, K. (2013). Aggression level and enclosure size in horses (Equus caballus): *Pferdeheilkunde Equine Medicine*, 29 (4), 495-504-495–504. <https://doi.org/10.21836/PEM20130404>
- Gröndahl, G. (2023). *Fång*. <https://hastsverige.se/halsa-skador-sjukdomar/alla-hastkroppens-skador-och-sjukdomar/hormonella-sjukdomar-endokrinologi/fang/> [2026-04-07]
- Hartmann, E., Bøe, K.E., Christensen, J.W., Hyypä, S., Jansson, H., Jørgensen, G.H.M., Ladewig, J., Mejdell, C.M., Norling, Y., Rundgren, M., Särkijärvi, S., Søndergaard, E. & Keeling, L.J. (2015). A Nordic survey of management practices and owners' attitudes towards keeping horses in groups¹. *Journal of Animal Science*, 93 (9), 4564–4574. <https://doi.org/10.2527/jas.2015-9233>
- Kielén, M., Olsson, Y., Nordgren, M., North, M. (2018). *Hästhållning i Sverige 2016*. (2018:12). Jordbruksverket. <https://webbutiken.jordbruksverket.se/sv/artiklar/ra1812.html> [2026-01-27]
- Kjellberg, L., Dahlborn, K., Roepstorff, L. & Morgan, K. (2023). Frequency and nature of health issues among horses housed in an active open barn compared to single boxes—A field study. *Equine Veterinary Journal*, 57 (1), 54–61. <https://doi.org/10.1111/evj.14054>
- Kjellberg, L. (2024). *Aktiv grupphästhållning*. <https://hastsverige.se/utfodring-och-miljo/olika-satt-att-halla-hastar/aktiv-grupphasthallning/> [2026-03-23]
- Krueger, K., Esch, L., Farmer, K. & Marr, I. (2021). Basic Needs in Horses?—A Literature Review. *Animals*, 11 (6). <https://doi.org/10.3390/ani11061798>
- Lesimple, C., Reverchon-Billot, L., Galloux, P., Stomp, M., Boichot, L., Coste, C., Henry, S. & Hausberger, M. (2020). Free movement: A key for welfare improvement in sport horses? *Applied Animal Behaviour Science*, 225, 104972. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2020.104972>
- Luke, K.L., McAdie, T., Warren-Smith, A.K. & Smith, B.P. (2023). Untangling the Complex Relationships between Horse Welfare, Rider Safety, and Rider Satisfaction. *Anthrozoös*, 36 (4), 721–736. <https://doi.org/10.1080/08927936.2023.2176589>
- Luke, K.L., Rawluk, A., McAdie, T., Smith, B.P. & Warren-Smith, A.K. (2024). Investigating the Motivational Priorities Underlying Equestrians' Horse-Keeping and Training Practices. *Anthrozoös*, 37 (3), 479–499. <https://doi.org/10.1080/08927936.2024.2303228>
- Länsstyrelsen i Jämtlands län (2025). *Så sköter du dina hästar – djurskyddsregler och god hästhållning*. [Broschyr]. Länsstyrelserna. https://www.lansstyrelsen.se/download/18.59f9b38b19a7678e6271815b/1763127292956/S%C3%A5%20sk%C3%B6ter%20du%20dina%20h%C3%A4star_webbversion%202025.pdf [2026-03-23]
- Maurício, L.S., Leme, D.P. & Hötzel, M.J. (2024). The Easiest Becomes the Rule: Beliefs, Knowledge and Attitudes of Equine Practitioners and Enthusiasts

- Regarding Horse Welfare. *Animals*, 14 (9), 1282.
<https://doi.org/10.3390/ani14091282>
- Owen, K.R., Singer, E.R., Clegg, P.D., Ireland, J.L. & Pinchbeck, G.L. (2012). Identification of risk factors for traumatic injury in the general horse population of north-west England, Midlands and north Wales. *Equine Veterinary Journal*, 44 (2), 143–148. <https://doi.org/10.1111/j.2042-3306.2011.00387.x>
- Roig-Pons, M., Bachmann, I., Briefer Freymond, S. (2025). Impact of feeding strategies on the welfare and behaviour of horses in groups: An experimental study. *PLOS One*. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0325928>
- SJVFS 2021:30. *Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:17) om hästhållning*.
- Statens Jordbruksverk (2017). *Hästar och anläggningar med häst 2016*. (Statistiska meddelanden JO – Jordbruk, skogsbruk och fiske JO 24 SM 1701). Statens Jordbruksverk.
<https://jordbruksverket.se/download/18.167c46821744e70eca2a43ab/1599228066810/JO24SM1701.pdf> [2026-05-26]
- Visser, E.K. & Van Wijk-Jansen, E.E.C. (2012). Diversity in horse enthusiasts with respect to horse welfare: An explorative study. *Journal of Veterinary Behavior*, 7 (5), 295–304. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2011.10.007>
- Wortinger, A. & Burns, M.K. (2015) *Nutrition and Disease Management for Veterinary Technicians and Nurses*. 2 uppl., John Wiley & Sons, Inc.
- Wrangle, C. (2022). *Dammig stallmiljö kan ge hästar astma*.
<https://hastsverige.se/news/dammig-stallmiljo-kan-ge-hastar-astma/> [2026-04-07]

7. Tack

Ett stort tack till vår handledare Rebecka för stöd, hjälp och återkoppling längs vägen av arbetet samt för hjälpen med den statistiska analysen av arbetet. Vi vill också rikta ett tack till vår testgrupp av enkäten som gav oss återkoppling på enkätens utformning. Ett avslutande tack vill vi rikta till de hästägare som tog sig tid att svara på enkäten.

Bilaga 1

Text om användandet av personuppgifter i enkäten

Samtycke och information för deltagande och personuppgiftsbehandling i studentarbete vid SLU

När du samtycker till att delta i studentarbete "Skillnader i hobby- och tävlingshästars utevistelse: en enkätstudie om hästägares förhållningssätt till utevistelse" innebär det att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) behandlar dina personuppgifter.

Att ge SLU ditt samtycke är helt frivilligt, men om du inte samtycker till att dina personuppgifter behandlas kan du inte delta i studentarbetet. Denna blankett syftar till att ge dig all information som behövs för att du ska kunna ta ställning till om du vill ge ditt samtycke till att delta i studentarbetet och till att SLU hanterar dina personuppgifter.

Behandlingen av dina personuppgifter sker med stöd av den rättsliga grunden samtycke. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling som skett innan återkallandet. SLU är ansvarigt för behandlingen av dina personuppgifter, och du når SLU:s dataskyddsombud på dataskydd@slu.se. Din kontaktperson för detta arbete är student Elvira Rosenlund, elrd0004@stud.slu.se. Du kan också kontakta handledaren Rebecka Westin, rebecka.westin@slu.se.

Vi samlar in följande uppgifter om dig och/eller ditt djur: generella uppgifter om din häst (ex ponny eller storhäst, tävlings- eller hobbyhäst), uppgifter om hästens utevistelse så som hagstorlek, tid i hage, sällskap i hage och utfodringsrutiner i hage. Ändamålet med behandlingen av dina personuppgifter är att SLU:s student ska kunna genomföra sitt studentarbete "Skillnader i hobby- och tävlingshästars utevistelse: en enkätstudie om hästägares förhållningssätt till utevistelse" med god vetenskaplig kvalitet. Dina personuppgifter kommer inte att överföras till andra organisationer eller företag utanför SLU.

Dina personuppgifter kommer att lagras till dess studentarbetet godkänts och betyget har registrerats i SLU:s studieregister. Uppgifterna kommer därefter att gallras. Uppgifterna kommer att hanteras så att inga obehöriga kan ta del av dem.

Jag samtycker till att delta i detta studentarbete och till att SLU behandlar personuppgifter om mig och/ eller mitt djur på det sätt som förklaras i denna text, inklusive känsliga uppgifter om jag lämnar sådana.

Bilaga 2

Enkätens frågor i sin helhet

Frågor om din häst

Vad är din hästs huvudsakliga syfte?

- Tävling
- Fritidsridning
- Körning (ej för tävling)
- Avel **skickades till slutet av enkäten **
- Sällskapshäst/promenadhäst

Har du en ponny eller storhäst?

- Ponny
- Storhäst

*Bara dom som klickade i tävling:
övriga (fritidsridning, körning och sällskapshäst/promenadhäst) kategoriseras
som hobbyhästar,*

I vilken disciplin tävlar du huvudsakligen?

- Hoppning
- Dressyr
- Fälttävlan
- Island
- Working Equitation
- Trav
- Sportkörning
- Annat [textruta]

*Bara dom som svarat hoppning, dressyr, fälttävlan, WE och sportkörning:
(övriga har annat graderingsystem)*

På vilken nivå tävlar du?

- 0*-1*
- 2*
- 3*
- 4*-5*

Frågor om utevistelse

Hur många timmar är din häst ute?

- Ingen tid i hage **skickades till avsnittet "åsikter om utevistelse"**
- 1-3 timmar
- 3-6 timmar
- 6-9
- Mer än 9 timmar
- Hästen är ute hela dygnet

I vilken typ av hage spenderar din häst majoriteten av sin dagliga utevistelse **under perioden oktober-april?**

- Gräshage
- Grushage
- Skogshage
- Annat, specificera gärna [fritextssvar]

I vilken typ av hage spenderar din häst majoriteten av sin dagliga utevistelse **under perioden maj-september?**

- Gräshage
- Grushage
- Skogshage
- Annat, specificera gärna: [fritextssvar]

Hur stor är hagen? **Gör en uppskattning.**

- Mindre än 0,2 hektar (ca 45x45 meter)
- 0,2–0,5 hektar (upp till 71x71 meter)
- 0,5–1 hektar (upp till 100x100 meter)
- Över 1 hektar (över 100x100 meter)

Har hästen sällskap i hagen?

- Inget sällskap
- Inget sällskap i hagen, men kan nå andra hästar över staket
- Ja, en annan häst
- Ja, 2–4 andra hästar
- Ja, fler än 4 andra hästar

Frågor om utfodring

Utfodras hästen i hagen?

- Ja, enbart grovfoder
- Ja, både grovfoder och kraftfoder
- Nej **skickas till avsnittet "åsikter om utevistelsen"**

Vid gruppållning (två eller fler hästar), hur ser rutinen för utfodring ut i hagen?

- Hästen går ensam i hagen
- Givan delas upp i flera högar
- Hästarna äter från samma hög/bal
- Hästarna i gruppen delas upp i olika hagar vid utfodring

Hur många givor grovfoder utfodras hästen i hagen?

- 1 giva
- 2 givor
- 3 eller fler givor
- Alla givor/fri tillgång på grovfoder

Åsikter om utevistelsen

Vilka av dessa faktorer har haft störst betydelse för hur du hanterar din hästs utevistelse? **Välj de tre alternativ du tycker är viktigast.**

- Tillgång till bete och/eller fri tillgång till grovfoder
- Stor hage
- Sällskap i hage
- Minimal skaderisk i samband med utevistelse
- Mina egna ekonomiska förutsättningar
- Att hästen kan spendera många timmar i hagen
- Att hästen har möjlighet att vara skyddad från nederbörd och vind
- Det ska vara smidigt för mig och min hästs rutiner (ex hästen kan hämtas för träning när jag vill, eller att upplägget passar mina arbetstider)
- Sociala kontakter i stallet
- Annat, specificera gärna: [fritextssvar]

Är du nöjd med hur din hästs utevistelse ser ut idag?

- Ja
- Nej

Finns det något du hade velat förändra med din hästs utevistelse? Max 3 alternativ kan väljas.

- NEJ
- Mer tid i hage
- Mindre tid i hage
- Större yta på hage
- Mindre yta på hage
- Annat underlag i hagen

- Fri tillgång till grovfoder alternativt bete
- Större flock
- Annat, exempelvis; [fritextsvar]

Upplever du att du skulle ha möjlighet att förändra utevistelsen efter dina önskemål?

- Ja *slut på enkäten*
- Nej *skickas vidare till fråga om varför inte*

Om nej, varför saknar du den möjligheten?

- Ekonomiska orsaker
- Tillgänglighet - finns inga andra stall i närheten
- Rädd för en ökad skaderisk
- Jag har blivit rekommenderad att hästen hålls på detta sätt
- Annat, exempelvis; [fritextruta]

Dina tankar om utevistelsen

Är det något du vill tillägga om din hästs utevistelse som vi inte tagit upp i enkäten?

Tack för din medverkan!

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

Föreliggande arbete ska publiceras med 12 månaders fördröjning av fulltexten (tillfälligt läsningsembargo). Därefter ger jag/vi härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

JA, jag, ALICIA BERGHOLM har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

JA, jag, ELVIRA ROSENLUND har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

NEJ, jag, FÖRNAMN EFTERNAMN ger inte min tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

NEJ, jag, FÖRNAMN EFTERNAMN ger inte min tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.